

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 249/2016-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. mája 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED], obaja [REDACTED] [REDACTED], zastúpených advokátkou JUDr. Elenou Ľalíkovou, advokátska kancelária, Podbrezovská 34, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote zaručených čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 66/2014 a jeho uznesením č. k. 1 To 66/2014-1900 z 21. októbra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. januára 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], obaja [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote zaručených čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 66/2014 a jeho uznesením č. k. 1 To 66/2014-1900 z 21. októbra 2014.

Z predloženej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný súd Ružomberok (ďalej len „okresný súd“) uznal rozsudkom č. k. 8 T 56/2011-1614 z 15. februára 2012 sťažovateľov za vinných zo spáchania pokračujúceho prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1 a 2 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) formou spolupáchateľstva, v časti v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona, a odsúdil ich na peňažný trest (každému 1 500 €) a na náhradný trest odňatia slobody vo výmere šesť mesiacov nepodmienečne. Ostatných obžalovaných oslobodil spod obžaloby.

Sťažovatelia podali proti rozsudku okresného súdu odvolanie. Krajský súd rozsudkom č. k. 1 To 43/2012-1715 z 3. júla 2012 zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku o treste u oboch sťažovateľov a odsúdil ich na rovnaký peňažný trest, avšak náhradný trest odňatia slobody znížil u každého sťažovateľa na dva mesiace.

Na dovolanie sťažovateľov Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozsudkom z 18. septembra 2013 vo veci sp. zn. 3 Tdo 7/2013 vyslovil, že druhostupňovým rozsudkom krajského súdu bol porušený zákon „v ustanovení § 317

ods. 1“ zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), a to v neprospech sťažovateľov. Rozsudok krajského súdu a súčasne aj rozsudok okresného súdu najvyšší súd zrušil a okresnému súdu podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal, aby vec znovu prerokoval a rozhodol.

Okresný súd rozsudkom č. k. 1 T 140/2013-1864 z 11. apríla 2014 oslobodil sťažovateľov podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku (skutok nie je trestným činom) spod obžaloby a poškodeného s nárokom na náhradu škody odkázal na občianske súdne konanie.

Na odvolanie prokurátora krajský súd uznesením č. k. 1 To 66/2014-1900 z 21. októbra 2014 zrušil podľa § 321 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov, na ktorých objasnenie treba dôkazy opakovať alebo vykonať ďalšie dôkazy) prvostupňový rozsudok okresného súdu a vec vrátil okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Krajský súd bol toho názoru, že „okresný súd bude povinný opätovne na hlavnom pojednávaní vypočúť znalca [REDAKOVANÉ], ktorý presne a menovite ku každému prípadu uvedie, kde si je a na koľko percent istý druhom dreviny a v akom rozsahu (časť kamiónu, celý kamión) a či tento – ním určený druh dreviny – zodpovedá druhu dreviny deklarovanému a poškodenou stranou aj zaplatenému. Ak aj po tomto výsluchu ostanú čo i len najmenšie pochybnosti o záveroch znalca, bude potrebné do konania pribrať iného znalca... a pochybnosti odstrániť.“

K samotnému priebehu skutkového deja krajský súd poznamenáva, že zo súčasnej dôkaznej situácie je nespochybniteľné a jasné, že vodiči kamiónov na pokyn obžalovaných vozili do spoločnosti [REDAKOVANÉ] druh dreviny, ktorý už odsúdený [REDAKOVANÉ] kvalitatívne nadhodnotil, a takýmto spôsobom bola poškodená organizácia uvádzaná do omylu v kvalite odoberaného dreva i v jeho cene. Výpovede spoluobžalovaných... a odsudzujúci rozsudok obžalovaného [REDAKOVANÉ] sú natoľko veľavravné a majú takú veľkú výpovednú hodnotu, že nielen odborník, ale aj nestranný pozorovateľ si nemôže vyvodiť iný záver, len ten, že spoločnosť [REDAKOVANÉ]... bola konaním uvedeným v skutkovej vete uvádzaná do omylu v kvalite dodávaného dreva a tým aj v jeho

cene. Na druhej strane je ale tiež pravdou to, čo uviedol Najvyšší súd SR, že neoddeliteľnou súčasťou objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu podvodu je aj spôsobenie škody – ako následku protiprávneho konania.“.

V tejto súvislosti podľa názoru krajského súdu výšku škody v prípade dovozu dreva uskutočneného 21. júla 2009 „nebolo možné určovať len prepočtami prokurátora či súdu, ale musí byť objektivizovaná na základe vykonaných dôkazov... Výška škody aj v tomto prípade musí byť presne preukázaná a musí vyplývať z vykonaného dokazovania. Preto je nevyhnutné aj v tomto prípade presne určiť výšku hrozacej škody a až po takomto zistení bude možné vysloviť záver prezentovaný prokurátorom v odvolaní. Za škodu v tomto prípade by bolo možné považovať rozdiel medzi cenou privezeného topola a cenou dreviny..., ktorú by poškodená strana dodávateľovi zaplatila.“.

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovatelia namietajú, že krajský súd „vo svojej argumentácii spochybnil právne závery najvyššieho súdu tak, že tento súd

- nepostupoval presne podľa § 386 ods. 2, tretia veta, Tr. por., hoci pravdou je opak, lebo dovolanie podali iba sťažovatelia a na jeho základe bol zrušený pre nezákonnosť iba výrok odvolacieho a I. stupňového súdu, týkajúci sa týchto osôb,

- polemizoval s naplnením dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. a poukazoval na konkurujúce povahy v iných rozhodnutiach, čo je prípustné iba pri precedenčnej a nie kasačnej záväznosti,...

- pominul obsah zmluvy medzi [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], medzi ktorými prebiehala obchodnoprávna transakcia, takže [REDAKOVANÉ] nemohla figurovať ako poškodená, takže chýbajúca či ignorovaná obchodnoprávna stránka veci krajským súdom sa nutne prejavila pri aplikácii naplnenia objektívnej a subjektívnej stránky prečinu podvodu,

- ignoroval záver o neexistencii vzniku škody v kontexte objektívneho znaku prečinu podvodu i jeho subjektívnej stránky, ktorá vyžaduje úmyselné zavinenie a

- nerešpektovanie ústavnej zásady prezumpcie neviny /čl. 50 ods. 2 ústavy/ a z nej vyplývajúceho pravidla in dubio pro reo, podľa ktorého ak sa v dôkaznom konaní nedosiahla praktická istota o existujúcich relevantných skutkových okolnosti, treba rozhodnúť v prospech obvineného tak, ako to urobil okresný súd...“.

Podľa sťažovateľov „*nerespektovanie záväzného právneho názoru najvyššieho súdu konaním a uznesením krajského súdu, je porušením čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 ústavy, čo vo svojom dôsledku tiež viedlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.*

Nerespektovanie názoru najvyššieho súdu má za následok aj porušenie práva na fair proces v jeho časovej dimenzii, lebo doba po ktorú sa vedie trestné konanie voči sťažovateľom v celosti – takmer 6 rokov – je dobou nepochybne označiteľnou za zbytočné prieťahy v súdnom konaní, pričítateľné na vrub krajskému súdu, ktorý tak úmyselne porušil voči nim čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.“

Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva sťažovateľov na spravodlivé konanie v primeranej dobe podľa čl. 46 ods. 1 a 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, postupom a uznesením KS v Žiline z 21.10.2014, sp. zn. ITo 66/2014 porušené bolo.

2. Uznesenie KS v Žiline z 21.10.2014 zrušuje a vec mu vracia na konanie.

3. Sťažovateľom [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zabezpečenie každému v sume po 5000 EUR, ktorú sumu im vyplatí KS v Žiline v lehote do 1 mesiaca od právoplatnosti nálezu.

4. KS v Žiline je povinný uhradiť sťažovateľom trovy zastúpenia 355,72 EUR na účet JUDr. Eleny Lalíkovej do 1 mesiaca od právoplatnosti nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru)

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Sťažovateľmi napadnuté uznesenie krajského súdu je súdnym rozhodnutím procesnej povahy, ktorým sa predmetná trestná vec vracia do štádia prvostupňového. Nemožno ju teda považovať za právoplatne ukončenú.

Ústavný súd už mnohokrát judikoval, že pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (IV. ÚS 23/05). Judikatúra ústavného súdu stabilne pripomína, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých

orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci (napr. I. ÚS 214/09). Ústavný súd môže urobiť zásah na ochranu ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv sťažovateľa až vtedy, keď už ostatné orgány verejnej moci nie sú schopné protiústavný stav napraviť (IV. ÚS 322/09).

Základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03) obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002; ďalej len „ESLP“) vyplýva, že ústavný súd a ESLP overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základného práva alebo slobody môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 103/02, IV. ÚS 115/07).

Po rozhodnutí vo veci sp. zn. II. ÚS 105/09 ústavný súd mutatis mutandis zastáva názor, podľa ktorého v záujme poskytnutia účinnej ochrany základným právam účastníkov súdneho konania nie je možné zotrvať bezvýhradne na názore o ústavnosúdnej nepreskúmateľnosti rozhodnutí odvolacieho súdu, ktorými boli zrušené v odvolacom konaní rozsudky prvostupňových súdov. Prípadmi hodnými odlišného prístupu sú najmä prípady takých rozhodnutí odvolacieho súdu, v ktorých tento porušil základné právo sťažovateľa ústavnoprosedného charakteru, a to z toho dôvodu, že v takom prípade odmietnutím preskúmania ústavnosti postupu odvolacieho súdu a napravenia jeho pochybenia tohto

druhu by bol účastník vystavený v konaní nasledujúcom postupu súdu prvého stupňa viazaného právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v konaní, ktoré bolo poznačené porušením ústavnoprocených práv jeho účastníka. Nebola by účinnou ochrana poskytovaná základným právam a slobodám fyzických osôb a právnických osôb ústavným súdom, ak by ústavný súd nemohol zasiahnuť a následky porušenia základných práv a slobôd odstrániť prv, ako skončí konanie vo veci konečným rozhodnutím, navyše nevyhnutne akceptujúcim právnym názorom vysloveným odvolacím súdom v jeho rozhodnutí postihnutom vadou spočívajúcou v porušení ústavnoprocených práv účastníkov takéhoto konania.

Formulovaný a postupne sa stabilizujúci názor (napr. aj vo veciach sp. zn. II. ÚS 285/2010, II. ÚS 387/2010, III. ÚS 508/2011, III. ÚS 46/2013) si pri rozhodovaní o predloženej sťažnosti vyžaduje, aby ústavný súd skúmal, či uznesenie krajského súdu vyvoláva svojím právnym významom taký záväzný a zároveň ústavne vadný dopad na ďalší priebeh konania o obžalobe sťažovateľov, ktorého dôsledky by pri prípadnom neskoršom ústavno-súdnom prieskume meritórneho rozhodnutia už neboli odstrániteľné.

1. Po preštudovaní príloh sťažnosti tvorených meritórnymi rozhodnutiami všeobecných súdov vyhlásenými v trestnej veci sťažovateľov dospel ústavný súd k záveru, že niektoré sťažnostné námietky poukazujú na nedostatky, ktorými krajský súd základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu ani ich právo na spravodlivé súdne konanie nemohol negatívne ovplyvniť.

Ide tu hlavne o kritiku sťažovateľov, podľa ktorej krajský súd ako súd odvolací „polemizoval s naplnením dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. a poukazoval na konkurujúce povahy v iných rozhodnutiach“. Toto tvrdenie zodpovedá skutočnosti, keďže krajský súd naozaj v závere odôvodnenia svojho uznesenia poukázal na nejednotnosť rozhodnutí najvyššieho súdu pri interpretácii a uplatňovaní dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Avšak výrok uznesenia krajského súdu ani právnym názor, ktorý ako záväzný podľa § 327 ods. 1 Trestného poriadku okresnému súdu adresoval, nijako nenaruša právne závery, kvôli ktorým najvyšší súd v dovolacom konaní vrátil predmetnú trestnú vec až do štádia prvostupňového konania. Z odôvodnenia rozsudku dovolacieho súdu berúc do úvahy objektívne časové hľadiská

nemožno nijako vyvodiť, aký právny názor by mal dovolací súd na zrušovacie výroky uznesenia krajského súdu. Pokiaľ ide o právny názor záväzný podľa § 327 ods. 1 Trestného poriadku, krajský súd ho orientoval výlučne na potrebu dôkladného ustálenia výšky škody spôsobenej protiprávnym konaním sťažovateľov. Takto formulovaný záväzný právny názor však postoj dovolacieho súdu vôbec neodporuje. Najvyšší súd predsa okresnému súdu i krajskému súdu na strane 7 odôvodnenia svojho rozsudku vytkol, že sa „*nezaoberali, či pri týchto dodávkach za tejto dôkaznej situácie vôbec vznikla škoda*“. Následne najvyšší súd kritizoval, že oba sudy v základnom konaní akceptovali určenie výšky škody „*na základe predpokladu – domnienky*“.

Na podklade citovaných právnych názorov nemožno podľa názoru ústavného súdu žiadnym zmysluplným logickým úsudkom dospieť k záveru, že požiadavkou na jednoznačnom a exaktnom vyčíslení spôsobenej škody krajský súd nerešpektoval kritiku najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho. Je evidentné, že záväzným právnym názorom vyžadujúcim dôkladné ustálenie výšky spôsobenej škody krajský súd dokonca zaujal postoj, ktorý je plne v súlade s právnym názorom dovolacieho súdu.

2. V zásadnom rozpore so skutočnosťou je námietka sťažovateľov, podľa ktorej krajský súd „*spochybnil právne závery najvyššieho súdu tak, že tento súd nepostupoval presne podľa § 386 ods. 2, tretia veta, Tr. por., hoci pravdou je opak, lebo dovolanie podali iba sťažovatelia a na jeho základe bol zrušený pre nezákonnosť iba výrok odvolacieho a I. stupňového súdu, týkajúci sa týchto osôb*“.

Podľa § 386 ods. 2 tretej vety Trestného poriadku regulujúcej rozhodovanie dovolacieho súdu ak je nezákonný len niektorý výrok napadnutého rozhodnutia alebo rozhodnutia súdu prvého stupňa a ak ho možno oddeliť od ostatných, zruší dovolací súd len tento výrok.

Najvyšší súd vo výroku svojho dovolacieho rozsudku zrušil prvostupňový rozsudok okresného súdu bez výslovného obmedzenia len na výrok, ktorým boli sťažovatelia uznaní vinnými zo spáchania prečinu podvodu. Rozhodoval pritom len o dovolaní sťažovateľov.

Námietka sťažovateľov vyznieva tak, ako keby následne krajský súd dospel k záveru, že sporný zrušujúci výrok rozsudku dovolacieho súdu sa týkal celej výrokovej časti rozsudku súdu prvého stupňa. Pritom však krajský súd v odôvodnení svojho uznesenia napadnutého sťažnosťou výslovne uviedol, že *„hoci Najvyšší súd SR nepostupoval presne podľa označeného zákonného ustanovenia, podľa názoru krajského súdu to nič nemení na závere, že rozsudok okresného súdu bol zrušený len v odsudzujúcej časti, a teda oslobodzujúca časť zostala nezmenená a právoplatná“*.

Možno teda súhlasiť so sťažovateľmi, že v citovanej časti odôvodnenia uznesenia krajského súdu sú náznaky spochybnenia procesného postoja najvyššieho súdu pri rozhodovaní o podanom dovolaní, na základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu, ani na ich právo na spravodlivé súdne konanie to však nemalo žiaden vplyv. Krajský súd zaujal jednoznačný definitívny postoj k tomu, v akom rozsahu dovolací súd zrušil prvostupňový rozsudok okresného súdu, a teda v akej časti merita je potrebné ďalej konať a rozhodovať. Tento postoj krajského súdu je identický s názorom sťažovateľov.

3. Ďalšia sťažnostná námietka je formulovaná v názore sťažovateľov, podľa ktorého krajský súd *„pominul obsah zmluvy medzi [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], medzi ktorými prebiehala obchodnoprávna transakcia, takže [REDAKOVANÉ] nemohla figurovať ako poškodená, takže chýbajúca či ignorovaná obchodnoprávna stránka veci krajským súdom sa nutne prejavila pri aplikácii naplnenia objektívnej a subjektívnej stránky prečinu podvodu“*.

Ústavný súd uvádza, že z príloh, ktoré sú k sťažnosti pripojené, vôbec nevyplýva, že by sťažovatelia takúto námietku vo svojom dovolaní boli predniesli a že by sa najvyšší súd ňou meritórne zaoberal. Fakt, že na strane 7 odôvodnenia svojho dovolacieho rozsudku najvyšší súd okrem iného spomína *„obsah zmluvy medzi [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]“*, nemožno interpretovať ako vyjadrenie záväzného právneho názoru o otázke, ktorou v sťažnosti sťažovatelia argumentujú. Predmetnú zmluvu totiž najvyšší súd spomenul len z toho dôvodu, aby poukázal na jej obsah, podľa ktorého *„umožňovala v rámci dodávky listnatých drevín 30 % prímies (iné listnaté drevo než deklarované)“*,

a na tomto základe potom spochybnil akceptáciu výšky škody „na základe predpokladu – domnienky“.

Ani krajský súd v odvolacom konaní nezaujímal žiadne meritórne stanoviská k otázke, kto je poškodeným v dôsledku prípadného protiprávneho správania sťažovateľov. Preto ďalšie konanie okresného súdu a jeho právne názory nie sú v tomto smere nijako záväzne ovplyvňované zo strany vyšších súdnych inšancií. Sťažovateľom nič nebráni predniesť predmetnú námietku na svoju obhajobu v nadväzujúcej prvostupňovej fáze trestného konania. Ani táto námietka preto neodôvodňuje mocenský zásah ústavného súdu do výkonu právomoci krajského súdu, ktorý spočíval vo vydaní jeho napadnutého uznesenia.

4. Podľa sťažovateľov krajský súd tiež „*ignoroval záver o neexistencii vzniku škody v kontexte objektívneho znaku prečinu podvodu i jeho subjektívnej stránky, ktorá vyžaduje úmyselné zavinenie*“.

Najvyšší súd v odôvodnení svojho dovolacieho rozsudku uviedol, že „*zostáva otvorenou otázka, ktorou sa oba súdy nezaoberali, či pri týchto dodávkach za tejto dôkaznej situácie vôbec vznikla škoda*“.

Interpretácia sťažovateľov, podľa ktorej citovaný názor je potrebné chápať ako záväzný záver o tom, že žiadna škoda nevznikla, je poznačená mimoriadnou extenziou. Najvyšší súd neformuloval kategorický postoj k otázke vzniku škody, ako sa mu to snažia sťažovatelia podsunúť. V záverečnom odseku odôvodnenia svojho rozsudku zreteľne vyjadril záväznú požiadavku, „*aby okresný súd venoval náležitú pozornosť objasneniu tých skutočností, na ktoré v odôvodnení tohto rozhodnutia dovolací súd poukázal a objasnenie ktorých je dôležité tak pre správne právne posúdenie konania oboch obvinených...*“.

Skutočne tak problém vzniku škody vnímal ako otvorenú, nie uzavretú otázku.

Napokon, krajský súd pri rozhodovaní o podanom odvolaní prokurátora zrušil v poradí druhý (voči sťažovateľom oslobodzujúci) rozsudok okresného súdu práve z toho dôvodu, aby v nadväzujúcom prvostupňovom konaní bola ešte dôslednejšie objasnená výška škody. Z tohto hľadiska záväzný právny názor krajského súdu konvenuje postojom

najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho. Ani táto námietka preto nie je dôvodná z hľadiska založenia právomoci ústavného súdu na meritórny prieskum zrušujúceho uznesenia krajského súdu po eventuálnom prijatí ich sťažnosti na ďalšie konanie, pretože doplnané dokazovanie, na ktoré bol okresný súd krajským súdom zviazaný, otvára sťažovateľom dostatok procesného priestoru na účinnú procesnú obranu podloženú prípadnou hmotnoprávnou argumentáciou o absencii vzniku škody.

5. Napokon podľa sťažovateľov krajský súd nerešpektoval pravidlo „*in dubio pro reo*“, podľa ktorého „... ak sa v dôkaznom konaní nedosiahla praktická istota o existujúcich relevantných skutkových okolnosti, treba rozhodnúť v prospech obvineného tak, ako to urobil okresný súd“.

Ani v tomto prípade ústavný súd nezistil takú povahu záväzných právnych názorov krajského súdu, ktorá by odôvodňovala ústavnosúdny prieskum prebiehajúceho, právoplatne neukončeného trestného konania.

Opätovne je potrebné zdôrazniť, že najvyšší súd ako súd dovolací kategoricky vyžadoval, aby okresný súd venoval náležitú pozornosť objasneniu tých skutočností, ktorými sa v ďalších dôvodoch svojho rozsudku zaoberal a ktoré sa orientovali výlučne na problém výšky škody, keďže táto predstavuje *conditio sine qua non* objektívnej stránke prečinu podvodu. Nedospel však k žiadnemu kategorickému záveru hmotnoprávneho charakteru (teda či škoda vznikla alebo nevznikla, prípadne aká je jej výška).

Následne po oslobodzujúcom rozsudku okresného súdu krajský súd na odvolanie prokurátora len potvrdil viazanosť okresného súdu právnym názorom najvyššieho súdu. Krajský súd totiž zrušil prvostupňový rozsudok a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie s tým, aby ďalej a podrobnejšie dokazoval o výške škody. Až takéto ďalšie dokazovanie, do ktorého, ako bolo uvedené, môžu sťažovatelia na prvom stupni procesne zasahovať, dospeje k finálnemu výsledku, pri právnom hodnotení ktorého bude namieste uvažovať eventuálne aj o použití pravidla „*in dubio pro reo*“.

Ani posledná sťažnostná námietka preto nie je dôvodná a nezakladá právomoc ústavného súdu prijať na ďalšie konanie časť sťažnosti, ktorou sťažovatelia namietali porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie.

6. V závere k časti sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu a ich práva na spravodlivé súdne konanie ústavný súd vyhodnocuje, že sťažnosť je skôr prejavom nenaplneného očakávania sťažovateľov, že dovolací rozsudok najvyššieho súdu sám osebe založil ich nárok na oslobodenie spod obžaloby, než prejavom efektívnej snahy o ochranu ich označených práv. Po právnej stránke (a tá musí byť pre každý súdny orgán, ústavný súd nevynímajúc, rozhodujúca) však dovolací rozsudok nie je interpretovateľný tak, že by zakladal legitímne očakávanie oslobodenia sťažovateľov spod obžaloby. Odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu zas nevykazuje známky kategorickosti, ktorá po ďalšom prvostupňovom prejednaní veci musí nevyhnutne viesť k odsúdeniu sťažovateľov.

Uvedené zistenia doviedli už pri predbežnom prerokovaní predmetnej časti sťažnosti ústavný súd k záveru, že jej meritórne prejednanie po prijatí na ďalšie konanie by za žiadnych okolností nemohlo viesť k zisteniu takých ústavnoprocených väd (už uvádzaná vec II. ÚS 105/09), ktoré by spôsobovali nedovolený zásah do označených práv sťažovateľov a ktoré by súčasne po definitívnom právoplatnom ukončení súdnej trestnej veci už neboli napravitel'né neskoršou sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Sťažnosť je tak v tejto časti zjavne neopodstatnená.

K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote

Podľa názoru sťažovateľov krajský súd v konaní sp. zn. 1 To 66/2014 porušil ich základné právo zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj ich právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nerešpektovaním záväzného právneho názoru najvyššieho súdu, „*lebo doba po ktorú sa vedie trestné konanie voči sťažovateľom v celosti – takmer 6 rokov – je dobou nepochybne označiteľnou za zbytočné priet'ahy v súdnom konaní...“*.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd zároveň osvojil judikatúru EŠLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. I. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

O zjavnej neopodstatnenosti s'ťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci (v tomto prípade krajského súdu) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil s'ťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 34/99, II. ÚS 32/00, III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, IV. ÚS 37/02, III. ÚS 109/03) sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade krajským súdom) ešte trvalo. Ak v čase, keď došla s'ťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd s'ťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Vychádza pritom z toho, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 142/03, I. ÚS 145/03).

V čase, keď bola sťažovateľmi sťažnosť doručená ústavnému súdu (14. januára 2015), už bez akýchkoľvek pochybností krajský súd ich označené práva porušovať nemohol, pretože jeho konanie a rozhodovanie o odvolaní prokurátora proti oslobodzujúcemu rozsudku okresného súdu bolo, ako to sami sťažovatelia v sťažnosti uvádzajú, právoplatne ukončené 12. novembra 2014, keď im bolo odvolacie uznesenie krajského súdu riadne doručené.

Navyše, v nadväznosti na poukaz sťažovateľov na „*precedenčné rozhodnutia ESLP*“ (rozsudok zo 7. 10. 2010 vo veci Pokhalchuk v. Ukrajina, sťažnosť č. 7193/2010, a rozsudok z 26. 10. 2004 vo veci Jírů v. Česká republika, sťažnosť č. 65195/2001), predovšetkým na druhé z nich, ústavný súd konštatuje, že aj v prípade, ak by v záujme ochrany práva sťažovateľov na prejednanie ich záležitosti prelomil svoju doterajšiu stabilizovanú judikatúru, nebolo by možné po prípadnom prijatí sťažnosti v tejto časti na ďalšie konanie za žiadnych okolností dospieť k záveru o porušení tohto ich práva postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 66/2014. Odvolacie konanie totiž trvalo približne 6 mesiacov, teda z hľadiska samotnej dĺžky jeho trvania nemožno krajskému súdu vytýkať jej neprimeranosť. A pokiaľ ide argumentáciu o porušení práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v dôsledku zrušenia rozsudku okresného súdu a vrátenia veci na ďalšie konanie (čím sa prirodzene oddiali nastolenie právnej istoty sťažovateľov, ako na to poukazuje ESLP vo veci Pokhalchuk v. Ukrajina), už v časti odôvodnenia tohto uznesenia o námietkach porušenia základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie ústavný súd dôvodil, že právne závery krajského súdu nijako nenaznačujú rozpor so závermi najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho. Nemožno preto pojať podozrenie, že by zo strany krajského súdu išlo o úmyselné predlžovanie konania. Naopak, dôsledné vyšetrenie skutkovej stránky prejednávanej veci, obzvlášť ak od neho závisí jednoznačnosť záveru o splnení nevyhnutnej podmienky pre vznik trestnej zodpovednosti (výška škody ako znak objektívnej stránky), odôvodňuje procesný postup zvolený krajským súdom.

V časti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľov odmietol ako zjavne neopodstatnenú

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov (zrušenie uznesenia krajského súdu, finančné zadosťučinenie, náhrada trov konania), keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. mája 2016